

B 48126. E 18423
Akadeemilise Emakeele Seltsi Toimetused XV

Viies liivi lugemik

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

SE 7598
128.454

Tartu, 1926

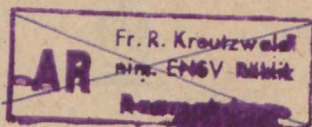
Vīdōz

līvōd lugdōbrōntōz

5.

Tartu, 1926

Livõd lugdõb-rõntõd.

Livõ rõntõd ulz at antõd, Pāgin mēsti vel iz tied,
liedõd bildadõks puskantõd. mingist vond mād izad mied,—
Nēši rōntiš ni mēg luggõm, mis ne atõ vaņsti luonõd,
kui mēg jeddõped'i puggõm. sie at rõntõd mādõn tuonõd.

Ni mēg emiñ äb tōm maggõ, —
lõlidi eñtš irgõm taggõ,
toutõd nurms tōm vaggõ ajjõ,
algõ kel' mād sōgõ kajjõ!

Valkt.

Kaupo loul.

Tegiz ma sinda nāb, tōvrõz pāva!
Il' livõd mō, il' min piškiz tout
sa tulad tegiz knašist pājstam,
ak ārmastõd, tēriñtõd val!
Pāva, sa sūr valnāgt'iji, sa tiedad minda kil:
jaramijizõks, tout kivnikaks ma um tiedõd,
ma um polgõd, sotkõd, kajdõd.
Minda vigtõbõd, ku vorõdnikadõks
ma vol'ti kubsõ känd,
ma vol'ti livõdi äbõigõst juondõn,
nēd'i pa vārgõks tiend, saksad jūr lānd.
Bet minnõn, ma kitõb, vol't' mielsõ kakš merkõ:
Sina, Rištõ Rabtõd, un Sina, min tout!
Sinnõn, Jumalõst Ovtõd, sin ma lekš andgiži vimõ —
eñtš toutõ äl, eñtš toutõ kaz ma sin āndiz,
bet sina tiedad, ku mina, Kaupo, ikštõz
amast sidamõst ārmastõz eñtš livõd toutõ.

Arthur Benedikt Berthold

(livli Amerikõs).

Nika Polmaņ,

līvōd ežmi skuolmestar.

Nika Polmaņ ku opatiji algō kil sōgō lel'ōz literatūrōs mādōltōd, tokš tām skuol siemtōn um vond kaz leb-lebiņ. Sjeda tiedabōd un rōkandōbbōd vanad līvōd vel Mustanumstō Sūrō-Irbō sōni. Nika Polmaņnō mēg mādlōm un ovstōm ku ežmōst līvōd patriōtō ūdājgal un pidam tānda eņš. piškiz tout nustajizōks un ežmōz rjeknāgt'ijizōks val un kultur taka pālō.

Nika, Didrök un Katriń puoga, Polmań um sindõn Vaid kilas, Polmań kōrandš eńtš 1817 ājgastōld. Skuolmēstar tiedamōz tāma, kuijennō um tjevtōb, kil lib sōnd Tālsas mingōz privatskuolsō eńtš 1835—1840 ājgastōld. Ezmī livōd skuol vol' Koštrōgōl, un tāsa Nika Polmań vol' opatijizōks eńtš 1847—1857 ājgastōld. Tāsa tāma kilōz eńtš kuldōz kultursiemt un kitōz, ku rišting voń ābuo neijennō sāl, kus um pāgiń vil'ō, bet sāl, kus um gara sjeldōm un ōigit, kus jumalōn tjenandōksōks lēba sōb jettōd un jagtōd.

Nika Polmań pāgiń um murtōn ka il' sie, ku laz skuol-lapst eńtš oppōmōzōks un tiedamōzōks volkstō ku luktard, kien val vōiks vōlda pa rjeknāgt'ijizōks sien, kien ābuo vond vonnō skuolō lādō. Ku mēg paldiń rōkandōm il' eńtš 70—80 ājgastō tāgiž skuolāzad, siz mādđōn um ka tiedamōst, ku nēši aigši skuolmēstar tie vol' pāgiń jo lālam ābku paldiń: siz izuo iz eńtšōn, iz lapstōn piesātōd skuolkoddō un rōntidi; až tōž tul vallō, siz pīrg vol' emiń tuntōb ābku kińd'ōl aga lāmp; až tōž kēratō, siz vol' muoštamōst guogō tibōst kēratōbtūrgōst iziedō. Sel'ist pūtōkstōn um kānd ińō se juvam, ku siz skuolmēstardōn um vond viš karaktōr un sūr tōmōzjoud, un sjeda Nika Polmań um tōnd amast sidamōst iekazatō ka eńtš skuol-lapstōn un eńtš tuntōbōdōn.

Nika Polmań um moištōn juvist spēl'ō fioltō un ābuo uigōn ka kirast kādsō piddō (neiku se um nādōb ka tām bildastō) un ammō kādtiedō jellō. Ta um moištōn iz emiń kēl'i un um tōnd, laz ka lapst oppōgōd mingōst vōrōst kiēldō.

Āb set id Koštrōgōl, bet tāma um vond kulturtiesō ka Kuolkas: ta um piddōn sāl kestar amatō un siepjerast ta um kānd jega pivapāva Kuolkas. Ku munt eńtš tiestō pivapāvan jennō-veitō atnovist, siz tāmmōn vol' kengōmōst eńtš jālgad Kuolka puol un ōdōn volmōst tegiž Koštrōgōl konnō tāgiž, mis iztei $16 \times 2 = 32$ verštō pitka rjek.

Nika Polmań ārmastiz jega itō vōrōst kiēldō, bet ama emiń livō kiēldō, siestō ku se vol' tām āmakēl'. Il' sie, ku mādđōn um piva Matteus evangelium rāndakielkōks

volmõs (mis um nodruktõd ezmõst kõrdõ 1863. äjgastõs), il' sie mäddõn um tjennõmõst Nika Polmańt'õ, kis sai juvist toimõl lālam pørtulkõmõz tiekõks.

Ku ni mēg il' sie sūr mie jelumõz un tie uomõ rōškiz tuntõbõks sõnõd, siz pavańt'õm ka, kui se igvalami sāl Koštrõgõl un Kuolka tāmõn sai lēbavil'aks aigtõd un atvaitõd. — Nēši aigši rō vol' tõvrõz kil. Vondzi vol' se opatiji, kis sai 50 rubil'õ äjgastõs palkõ. Kuijennõ um tjevtõb, siz Nika Polmań sai: 1) Kuolka kestar amiat pjerrõ id nīt, kus kaziz eńtš kimgõnd vjedamt ainõ, mis vol' eńtšõn sajelamõst un kodai tuomõst; 2) il' opatõmõz Koštrõgõl ta sai Duońig izandõst eńtš kim vjedamt ainõ un mūnda pūnda jovd'i, mis pagast piesõtiz kodai. Un se vol' tikkiž!

Nika Polmańõn volks vond kil sõmõst eńtš patronātõst tjenandõks il' eńtš roppõmõz vallõn vastõ un sūr opatõmõz tie, bet tjenandõks azmõs tāmõn vol' kōraz bikar tijaks juomõst: Piškiz-Jrbõ päpid Kupfer un Bernevič ist võitõ tānda ienādõ. Ežmi um kitõn Polmańõn: „Ku Tēg tõtõ kalamied lapstõn skuolsõ saksa kieldõ opatõ, kus siz laz mēg eńtš lāpsi sõtõg?!“ Un ku ni vana Kupfer vol' kuolõn, siz tul' nuor' päp Bernevič. Il' tām pruovspredik Polmań vol' kitõn: „Päp um juva, set ku ta nāb suta tulmõ, siz ta eńtš lambõd jetab un kuožõst ailõb!“ — Päp eńtš kuožõst kil ailõ iz sõ, bet Polmańt'õ ta iz või ienādõ il' sie, ku Polmań roud tõmõz pjerrõ um päppõ pallõn, algõ se āndag sallõz kālmađtarast vańd'i mirińlūd'i ulzõ kovvõ un Tartu il'izskuolõn jara midõ.

Pjerrõ sel'ist sūrizandõd ābienēmõst Nika Polmań eńtš naiz sõzarmie, vana Kubõlt skuolmēstar E. Dünsberg abkõks vostiz eńtšõn rōškiz mõdõ (ka leb Kr. Valdemar ab) Novgorod gubernijas un ei sāl eńtš 1860. äjgastõl pa-mõkindajizõks. Sāl, vōrõs mōsõ, kuoliz livõd patriõt 1903. äjgastõs un tām lūd novvõbõd vōrõs kālmađtaras, kougõn tõvrõst rāndast un ārmastõd izamõstõ. Bet se sādgoz, mis Nika Polmań um altõn eńtš kazandõkst sidamõs, um iend nēši palam un siestõ sādgošt mād ājgal um laggõn pids livõd

randõ sūr patriotisk tul'. Laz volkõ ov kuožõs livõd kultur
historias Nika Polmañ nim, laz livõd mūžõm mād̄lõgõd
eñtš ežmõz skuolmēstar, kēratijiz un patriot jelaṁõst un tiedõ!

Rjek-kēji (Albinus Berthold).

Randaneitsõd loul.

Uoñdzõl varrõ

lekšmõ tarrõ.

Kjerdõd samudõks astimiz,
jālgad kastugõks kastimiz,
keldarikkiži katkimiz,
pešlinkizsil'mi jūr' jatkimiz

Uoñdzõl varrõ

lekšmõ tarrõ.

Māñidi nagrõs mēg seimõ,
vāñkidi puošidõn teimõ,
māzõ siz nurmaigõ istimiz,
mānagri kjerdõstiz pistimiz.

Uoñdzõl varrõ

lekšmõ tarrõ.

Kildzõstiz loulõs meg nītimiz,
kalamied nižõdi kitimiz,
priššõ ainõ kubbõ toimõ,
kujjõ magdõb pjerast loimõ.

Valkt.

Livõd toutvīl'a.

Jega toutõn um midagid, mis tämmõn um toistiz āb
ku muntõn. Ama jedsõ jega toutõn um jõva eñtš kēl', min-
gist ta rōkandõb un mingist ta ama armõks un knašiks
pidab. Īd toutõn kēl' um jo rikaz āb ku toizõn. Īdõn
um emiñ sōñd'i un ta sōb eñtš kīel pāl emiñ mōtkidi izkitõ
āb ku toi tout, kien um tāpiñt'õmõst sōñd'i mušti kielišt,
laz liedag jega ažan, jega tiemõzõn un jega mōtkõn ka

eńtš sōna. Un siz kītōb tout pāl, kis tāpińt'ōb munt kādst, ku sie tout kultur um jo joutōm un piški.

Bet āb ikšigiń sōnad āb nāgt'ōt kiel rikustō. Rikaz um ka se kēl', kus um pāgiń knašidi rōkidi, sōnakieridi un kītōbsōnd'i: ka ne nustabōd tout kulturō un nāgt'ōbōd, ku se tout um moištōn mōtlō, um pand tādōl pāgiń kovalōst un um rad'l'ōn sie tikkiz knašizi sōnakierizi un kītōkšiz. Tout kovalōz kazab ājgastōdōks. Jega kazam külōb midagid

Mari Šaltjar.

vanad kādst un opub iz ūtō jūrō. Īds kubs jellōs, nagrōs un itkōs, luštō un murtō tundōs iebōd tagan mādōltōkst un armōd nizōd, suggōbōd lōlōd un spēl'ōd, brūjkōd un ievōtamōst. Satiekōs muntkōks, sōb küldōd nānt kādst ka vōrōst kovalōst, stōstidi, pasakidi un mis āb mis. Un nei sugub jega toutōn eńtš vil'a, mingist ruost āb rik un koi āb sie. Pāgiń siestō vōib vōlda kil itiz munt toutōdōks, bet tokš pāgiń um ka iz eńtš muodō, mingist āb uo āb

kuskõs mūsõ kuožõs ilma pāl. Un set tout kuolõmõzõks kuolõb ka tām sõnadvil'a, un siepjerast um jega tout kuolõmi kulturõn sūr kötõks. Algõ kuolõg mitikš tout!

Bet kui siz atõ ažad mād, livõd, toutvil'aks? Voi livõdõn um ka mingist kulturvil'õ aga se um undõd jõva tikkiž, kaddõn un kuolõn? — Toiž se um, ku pāgin um jara undõd. Silist siesõ uomõ mēg, livõd, ama jedsõ iž, siestõ mikšpjerast mēg uom unnõnd piga jara ka eñtš ama ezmõz vil'a — eñtš armõ rāndakiel. Pāgin sõnd'i um kaddõn, pāgin um täpiñtõd le' un saksa kielstõ, bet pāgin um ka pilõn ižeñtš kielstõ. Un tēriñtõd laz volkõ jegaikš, kis piemādlõb vel mingiz vana sõna un pāstab sie kuolõmõzõst aga luob ūzi sõnd'i jūrõ, mingizi lib vajag!

Bet äb ikšigiñ kielkõks — neiiz um aža ka mū livõd toutvil'aks: ka livõd kovalõst um pāgin undõd un siest um vāgi zāl, bet diezgan um ka papier pālõ pandõd un siekõks kuolõmõzõst pāstõd. — Jõva eñtš 70—80 ājgastõ tāgizpēdõn vol'õ kakš sūrdõ tjevdmiestõ — Sjögren un Wiedemann — livõd rāndas un kēratist ezmõz (un kuñtš tämpõz pāva sõn ājnagõz) livõ kiel grammatika un sõnadrõntõ, mis saitõ nodruktõd molmõd Pētõrburgõs 1861 ājgastõs. Sies grammatikas um nodruktõd eznõst kõrd ka vel 143 livõd kitõbsõnnõ un 156 tabandõkst, ka lõlidi, nižidi un mõñidi, ammõ kubbõ 414 nummõrt. 1888. un 1914. ājgastiš vol' livõd rāndas suomõ profesor Setälä rāndakieldõ študierõmõs un sakēratiz ka 423 nummõrt toutvil'õ. Tāmkõks vol' 1914. ājgastõs iñõ suomli Saari-maa, kis sakēratiz 484 nummõrt mõñidi, kitõkši un mūdõ toutvil'õ. Pjerrõ pasoul'soddõ 1920. ājgastõs tul' livõd randõ profesor Kettunen. Ta tul' votšõm, voi livõdi pavisõm um vel, siepjerast ku avizõd vol'õ kēratõnõd, livõd tout vol'i pasoul'sodas tikkiž jara kaddõn un kuolõn, livõdi äb vol'i emiñ mittõ itõ. Un mingi lušt vol' profesor izandõn, ku ta liediz livõd tout vel jelsõ. Luštigõl vol't amad ēsti un suomõ sugvel'id.

Līvōd toutvī'a Arhiv 1920—1926.

Materialod lug (punkti pjerō)	Luž	Piza	Īra	Ūžkila	Sikrōg	Ire	Koštrōg	Pitrōg	Sānag	Vaid	Kuolka	Mustanum	Punkti kubbō
Lōlidi un spel'odi	185	11	46	4	19	23	160	106	13	89	29	2	687
Kitōbsōnd'i un nol'atōksi	290	11	34	1	148	253	336	150	4	270	30	6	1533
Tabandōksi	128	15	91	8	144	22	182	38	8	244	38	2	920
Pasakidi un nižōdi	175	17	68	1	132	32	298	275	10	212	41	1	1262
Īl' vana usk	103	14	95	6	127	48	204	259	9	239	43	4	1231
Īl' pivad un nimpāvad pidamōz	94	2	23	—	40	7	101	51	—	45	3	—	366
Īl' riskōst, kozgōnd un bērōd	26	5	1	—	16	4	314	341	—	303	1	—	1011
Īl' rujad arštōmōz	29	1	1	—	2	6	119	236	—	64	—	—	458
Īl' aġga barometōr	146	1	6	—	26	13	94	12	2	104	9	—	413
Mud'i menidi	89	1	3	—	38	24	201	92	—	251	1	—	700
Ammō kubbō	1265	78	368	20	692	432	2089	1560	46	1821	195	15	8581

Līvõ toutōrōnd Tartu muzejs
(bīlda pāl Rozal Dziadkovski).

Un siest äjgast pälö profesor izand un Väldapā nuof-izand, nānt rindad kēratiji, irgist ama energiaks sakēratō livōd kioldō un toutvil'ō papier pälō, algō se sōgō emiñ kunagid bās tiedidi kuolō. Livōd iz tul'ō sidamōks un dūšōks abbōl. Mingiz pōr äjgastōks pōrsindiz neiku ūž tout, kis āb kad un kuol emiñ nei kjevamstōz. Laz siz pilōg se ūd pāl sindōn livōd tout ama iga, mūžōm!

Kis siz atō ne livōd, kis at ama emiñ pāstanōd eñtš piškiz rānda tout kulturvil'ō, neiku se āb sō emiñ kaddō, bet ieb ama ilman vañt'oltōbōks? — Tāsa iz tabel pāl sōb nāg'ōd, mits nummōrt lōlidi, tabandōksi, mōñidi un ammō mūdō um sakoñōn Vāldapā (O. Loorits) jegast livō kilast. Rekord tās um piškiz Koštrōg kilan, kust um sakēratōd ama emiñ toutvil'ō rāndas un pa-merkōks kimgōnd kōrd emiñ āb ku sūrsto Kuolka kilast. Kukš kōrand tuba Koštrōgōl um se kuož, kus um kēratōd livōd toutvil'ō papier pälō emiñ āb ku ādskuskōs mūsō livōd tubas. Toi rekord um Zuonkō kōrandōn Vaidōl, sie kōrandōn, kus kazamōst kazamō sōñi livōd mēl' un rāndakēl' at vonnōd pivad un ovstōd emiñ āb ku midagid mūdō tās ilmas. Kolmōz rekord um Dēlak kōrandōn Pitrōgōl un nel'ōz Piškiz-Bēl'ta kōrandōn Lūžōs. Sikrōgōl ama emiñ sakēratōd um K'elk kōrands, Irel Graba kōrands un Īras Bokal.

Ku pōrlādō nimid jūr, siz ama ežmōz un sūr ovkuož pāl pilōb Mari Šaltjār nim. Se ōbdōz pākōks un pids ammō randō tuntōd juva tōvrōz jema um livōd tout kuldi sū, kis āb uo ikšigiñ nižōn emiñ āb ku mingi mū, bet kis um kuddōn un umblōn ka vel livō ōrōnd un mūdō, mis at ulzō pandōd Ēsti tout muzejs Tartus. Sie naiz nim um sōnd tuntōbōks tjevdmiedōn il' ama ilma un tām bilda pilōb Tartu univerzitāts sājna pāl ids rindas sūrd profesorōd bildadōks. Toi tām tagan volks Griet Skadin Koštrōgōl. Mūd'i nimidi vañt'ōm toutvil'a jagud pjerrō. — Lōlidi un spēl'idi um izkitōn ama emiñ Mari Šaltjār Pitrōgōl (91 nummōrt) un tām tagan libōd: Lot Lintenberg Lūžōs (57 nr.), Griet Skadin Koštrōgōl (55 nr.), Anni Ernestovski

Lūžōs (42 nr.), Jōn Zēberg Vaidōl (33 nr.), Kristin Ozolzile Koštrōgōl (31 nr.) un Mari Leiše Lūžōs (29 nr.). Ama sūr kitōbsōnad un sōnakierōd sakēratiji um vond Mař Lepste Irel, kis um sōtōn ikšigiń emiń ku 200 nummōrt, toi rekord um Belte Jōnōn Lūžōs, kis um sakēratōn il' 100 nr. Ama sūrd tabandōkst tiedajišť volks ežmi il' ama rānda Alfred Damberg Sikrōgōl, kis um sakēratōn 98 tabandōkst; toi um Jōn Zēberg Vaidōl (80 nr.) un siz libōd: Griet Skadin Koštrōgōl (71 nr.), Ańdrōks Zēberg Vaidōl (65 nr.), Griet Nornberg Īras (40 nr.), Ougust Skadin Koštrōgōl (37 nr.), Alfons Berthold Vaidōl (32 nr.), Vilma Damberg Sikrōgōl (31 nr.), Lot Lintenberg Lūžōs (27 nr.), Mari Šaltjār Pitrōgōl (26 nr.), Mari Leiše Lūžōs (26 nr.), Liž Volganski Koštrōgōl (25 nr.), Jōn Belte Lūžōs (24 nr.), Anni Ernestovski Lūžōs (20 nr.), Kristin Ozolzile Koštrōgōl (20 nr.) un munt. Pasakidi un nižōdi ama emiń um stōstōn Mari Šaltjār, kis um izkitōn il' ama kubbō 229 nummōrt — se um rekord, mingist āb uo jega toutōn, ōrali rišting vōib un tiedab neijen nižō! Toi rekord livōd sjeegas um Jōn Zēberg kāds Vaidōl, kis ikšigiń um izkitōn 91 pasakō un nižō; siz libōd: Griet Skadin Koštrōgōl (78 nr.), Ougust Skadin sāliž kilas (51 nr.), Alfred Damberg Sikrōgōl (38 nr.), Rozal Dziadkovski (Ramste) Rigōs (35 nr.), Mari Leiše Lūžōs (34 nr.), Lot Lintenberg Lūžōs (29 nr.), Didrik Leiše sāliž (27 nr.), Mari Berthold Vaidōl (26 nr.), Liž Belte Lūžōs (25 nr.), Didrik Firmań Koštrōgōl (23 nr.), Katriń Zēberg Vaidōl (22 nr.), Griet Nornberg Īras (19 nr.), Pētōr Ansenau Sikrōgōl (19 nr.), Karl Stalte Irel (19 nr.) un munt jo veiti. Il' livōd vana usk ama emiń at stōstōnōd Mari Šaltjār un Griet Skadin. Il' pivad un nimpāvad pidamōz um ama emiń kēratōd Piškiz-Bēl'ta kōrands Lūžōs, Kukšōl Koštrōgōl un tegiž Šaltjār Mari kādst, il' ājga un tout baromētōr — Piškiz-Bēl'tal, Zuonkōl un Kukšōl. Livōd vańd'i ažd'i brīnōm knaššō papier pālō uzzimōn um pa sadiń Belte Jōn Lūžōs, vāgi jennō atō zīmōnōd ka Eduard Ozolzile un Alfred Damberg. — Āmd'i abliži livōd toutvil'a

kořřomōz un sakēratōmōz jūsō Vāldapān um vond rāndas il' 300, — nei siz emīn āb ku 300 līvliz nimid iebōd mū-
žōm jēlam ka pjerrō nānt eātš kuolōmōst, un tjevdmied
piemādlōbōd nēd'i idstīd sūr tjenandōksōks. Ežmi tjenan-
dōks laz volkō siekōks tāsa papier pāl nāntōn izkītōd un

Griet Skadin.

laz ka līvōd iz piemādlōgōd ovstōs nānt nimidi, kis atō
līvōd tout mū mōilman tegiz tuntōbōks tienōd!

Ku mēg savōtam kubbō amad tjevdmied tie, kis at
kořřonōd un papier pālō pannōd līvōd toutvil'ō, siz lib
sel'i bilda: lōlidi, spēl'idi un lapstrimidi un līvōd kādst

jedsõ 1927. äjgastõ sakēratõd il' ama kubbõ 812 nummõrt, kitõbsõnd'i, sõnakieridi un nõlatõkši 1876 nummõrt, tabandõkši 1282 nummõrt, pasakidi un nīžidi 1467, mõnuskõ, tout kovalõst un ievõtamiži 4721 nummõrt un materialidi il' livõd tierištõd, õrõnd, jelud, lõjad un il' tikkiž munt ažad emiñ ku 1600 nummõrt. Se iztieks il' ama kubbõ pigatagu kakštoistõn tuontõ nummõrt livõd toutvil'õ. Ku mēg rēkõm livõd lug paldiñ 1500 pā pālõ, siz pietulaks jegaid livliz pā pālõ umbõ kōdõks punktõ toutvil'õ. Un sieks livõd tout um ievindõn pasoul'rekord, siepjerast ku mittõ kuskõs pasoul'õs äb uo tuojsa toutõ, kien pietulaks jegaid toutliz pā pālõ ka neijennõ pūnktidi toutvil'õ. Se äb uo mingi brīnõm, ku sūrd toutõdõn um kubbõ emiñ pūnktidi toutvil'õ sakořdõd, bet ku põrrēkõb sie pād pālõ, siz ne iebõd rāndalīžist kougõn tagan. Jedsõ sjeda pasoul'rekord vol' ēsti tout kāds, bet ka ēstidõn pietulab set jega nē'a pā pālõ ikš punkt toutvil'õ, — nei siz atõ livõd ka eñts sugvel'īšt pāgīñ jedsõ. Toutvil'a um ama sūr monument, mingiz livõd tout iz eñtsõn pistõ um pand, un guodõ sinnõn sie jedst, livõd tout!

Bet ka sjeda monumētõ võib vel jo sūrõks un vel jo knaššõks tiedõ. Jegaikš livli võib täsa äbt'õ. Jegaikš võib uzkeratõ vel ūzi materialidi un sõtõ nēd'i Oskar Loorits nim pālõ Tārtu Univerzitatõ, kus ämšti livõd materialīšt sugub neiku mingi kulturmuzej livõd toutõn. Amad rāndalist! äbt'õm jegaikš eñts joud un tiedamõz pjerrõ puskantõ mād livõd tout Muzejtõ!

Ul'i Kõnkamäg loul ūlõdkodastõ,

Vāldapā-nuorīzandõn sõtõd.

Tēriñts sinnõn, Vāldapā,
mikš äb sīnda jembit nā?
Sa ju rāz kil mēd'i brīd'ist,

sjeda-toda mädkõks strid'ist,
mikš äb rōkandõm eñtš kieldõ,
māz äb panmõ māmie ieldõ, —
siepjerast tāks sīnda tjennõ,
oks ka äb tied äds kui jennõ.

Paldīn ma uob ūludkodas,
līvõ rovvõ brivibsoḁas,
sīd ma viñštõb ūd pāl sindõ,
ilma koval jāra vindõ ;
täsa rōkandõd sāb toiž,
se um sūr kil optõbkuož,
sīd ne filozõfõd āt,
se um univerzitāt,
se kis võib sie ekzam andõ,
se sāb līvõd vañkõ kandõ !

Loul um sindõn ūlõdkodas, 20. p.
sõvkus 1922 vana ājga pjerrõ.

Kjevadlīndõd.

Pāva lemdõ sātub,
kilma jara kātub,
kjevad jūrõ tulub,
luim ni jara sulub.

Līndud knašist lōlabõd,
muñd'i pjeziz kāndabõd,
pjerrõ irgõbõd siz oudõ,
piškizi laz sāgõ joudõ.

Klūkõd, parid, guogõd
votšõbõd kus ruogõd,
ārmaz kuož um jāra,
kus äb val'st nānt kāra !

Pivalind pids suodõ
vank'l'ub, mis võib tuodõ
piškist lapstõn siedõ —
kuona aga liedõ.

Ulan allõ pešlinki,
illõ lōlab tširlinki,
Ljegarasta ābõs,
ēñ kāvb bofidi knābõs.

128.454

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00590995 3